

פרוטוקול מס' 465
מישיבת ועדת העבודה
מיום ה' כ' אדר תשל"ז 10.3.77 שעה 9.30

נכחוד:

חברי הוועדה: ש. ארבל-אלמוזלינו - יו"ר
י. ז. אמיר
מ. גז
מ. ורטמן
ה. זיידל

מוזמנים:
ב. טואב
ר. רוטר - מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי
י. ברק - משרד העבודה
א. כפלאוי - משרד העבודה
ש. גוברמן - משרד המשפטים
י. בארי - המוסד לביטוח לאומי
א. מאיר
קפיטקובסקי
א. הרליץ
ש. קרמר - משרד האוצר
מ. גרינפלד
שיבער
י. אליאסוף - יועץ הוועדה

מזכיר הוועדה: י. נוריאל

ר ש מ ה: א. גוטמן

- סדר היום: 1. חוק פיצויי פיסורין (תיקון מס' 10) תשל"ז-1977
2. חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון מס' 4)
תשל"ז-1977 - הצעת ח"כ מ.שחל וש. ארבל-אלמוזלינו
3. קליטת מדענים עולים - הצעת ח"כ מ.שחל
4. הסנקציות שנוקטים העובדים הסוציאליים
5. חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס') תשל"ז-1977
הצעת ח"כ א. הרליץ

=====

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני פותחת את הישיבה.

1. חוק פיצויי פיטורין (תיקון מט' 10) תשל"ז-1977

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: ביקשנו להביא לנו נוסח, אשר יבטא את דעות חברי הוועדה, כפי שבאו לידי ביטוי בישיבה. הופיעו לפנינו אנשי לשכת הארגונים הכלכליים ונציגי ההסתדרות. נציגי ההסתדרות מבקשים לחוק את המלים החל מ-"אולם על פי בקשת המעביד...".

בקריאה מוקדמת, הסיכום היה, שהוועדה מסכימה, שהעובד לא יקבל פעמיים פיצויי פיטורין. ברוח זאת, ביקשנו שהסעיף ינוסח, ויגשר, ל פני הדעות השונות.

י. ברק: במקום מה שנמחק, אנו אומרים: רשאי המעביד לזקוף על חשבון פיצויי פיטורין, כל סכום שהעובד רשאי לקבלו מקופת גמל כהגדרתה בסעיף 21 מכח תשלומי המעביד, שנועד לשמש כפיצויי פיטורין או לבוא במקום לפי הענין, והוא על אף האמור בסעיף 14 ו-20.

ידוע לנו, שיש מקרים שמעבידים משלמים לקופת גמל, אם זה קופת תגמולים או קרן פנסיה, תשלומים אשר לפעמים באים במקום פיצויי פיטורין או על חשבון פיצויי פיטורין, ולפעמים זה בנוסף לפיצויי פיטורין. אם זה בנוסף, זה איננו מענין. אם זה בא במקום או על חשבון פיצויי פיטורין, זאת הבעיה. ברור, שהעובד לא זכאי לפעמיים פיצויי פיטורין. כל הרעיון הוא, שזה תשלום על חשבון ולא בנוסף. למטרה זאת יש שני סעיפים בחוק פיצויי פיטורין, שהם מסדירים את הנושא הזה כך: אפשר לזקוף את התשלומים לקופת-גמל על חשבון הפיצויים, רק אם זה נקבע כך בהסכם קבוצי או אושר בצו ע"י שר העבודה. ניתנו פסקי-דין ע"י בית הדין לעבודה, האומרים, שאם זה לא נקבע ע"י הסכם קבוצי או לא הוסדר ע"י צו של שר העבודה - התשלומים האלה לא יכולים לבוא כתשלום פיצויי פיטורין, ואז יוצא שהעובד מקבל פעמיים פיצויי פיטורין. אנחנו השארנו את המצב הזה בלי תיקון.

אבל, הואיל ועכשו באים ליצור עילת תביעה חדשה לטובת העובד, שבאה לתת לו זכות לקבל פיצויים בגין פרישה - שורת הצדק מחייבת, שבמקרה כזה שהמעביד מפקיד עבורו בקופת תגמולים, תשלומים המיועדים לתקופת הפרישה - שאנו נסתום את הפירצה הזאת, ואם הסכומים הופקדו, שלא מטעם צו של שר העבודה ולא ע"י הסכם קבוצי, אלא נועדו לשמש במקום פיצויי פיטורין, ז"א לפי הסכם במקום העבודה או לפי הנהוג במקום העבודה, רק לא נתקיים כאן התנאי הפורמלי הזה שזה לפי הסכם קבוצי - אז גם כן המעביד יוכל לזקוף את זה על חשבון פיצויי פיטורין.

יש כאן איזון בין שני הדברים: מצד אחד נותנים לעובד זכות לדרוש פיצויי פיטורין עקב פרישה, ומצד שני אומרים, שמה שהמעביד הכניס לקופה למקרה של פרישה, ואם זה נועד למטרה הזאת, אז ייזקף על חשבון פיצויי פיטורין.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: עכשו אתם מחזירים את ההכרעה למעביד. אם המעביד לא ישלם - יתחיל העובד, שהוא בגיל 65 - להתרוצץ בכתי-דין.

י. ברק: אין דרך משפטית לאמר דבר והיפוכו. אם הוועדה קיבלה את העיקרון, שאין לשלם פעמיים לעובד, אז אין דרך אחרת אלא להגיד שהמעביד יזקוף את התשלומים האלה על חשבון פיצויים. ברור, שאם יש מחלוקת - יפסוק בית הדין לעבודה. לדעת המומחים לדבר, אין דרך אחרת אלא לבטח את זה כך, אם רוצים לאפשר למעביד לנכות סכומים שהוא הכניס לקופת גמל, ואשר נועדו במקום פיצויים.

מ. ורטמן :

כתוב בדברי ההסבר: "מוצע לאפשר לעובדים המתפטרים מהעבודה בגיל הפרישה לקבל פיצויי פיטורים, כאילו פוטר, וזאת תוך התחשבות בתשלומים ששילם המעביד לקופת גמל."
כך זה גם מנוסח. העובד אינו יכול לקבל משני מקורות. הוא יכול לקבל - אם הוא פורש - גם אם מגיע לו פנסיה. קדם כג מוכרחים לסגור את זה כשמנכים את הסכומים ששולמו לקופת הגמל, כי אחרת הוא יקבל פעמיים, כי הפנסיה המשתלמת זה לא דבר התלוי ברצונו של נותן העבודה, אלא העובד כאשר הוא פורש, הוא מגיש את הבקשה לקופת הגמל והוא מקבל את המגיע לו. יחד עם זה, אצל המעביד הוא מקבל את הפיצויים. וזה, לא יתכן שהוא יקבל פעמיים, אלא כאשר הוא מקבל את הפיצויים, נותן העבודה צריך להשלים את המגיע לו לסכום שיש לו בקופת הגמל.

כאשר מפטרים אדם לפני שהגיע לגיל הפנסיה, עושים לו את החשבון, שולחים אותו לקופת הגמל לבדוק כמה נותן העבודה הפריש עבורו לקופת הגמל, ומנכים את זה מהחשבון. ההפרשות הן כדי שהמעביד לא יצטרך לשלם לעובד פיצויים.

לדעתי, הרבה יותר טוב, שבית הדין לעבודה יפסוק. אני מציע לקבל את הצעת מר י. ברק. אני חושב, שההסתדרות רוצה שהעובד יקבל גם את הפנסיה וגם את פיצויי הפיטורים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: תקרא סעיף 14 ו-20 ואז תדבר אחרת. אם יש הסכם קבוצי, ובו כתוב שהדברים האלה אינם על חשבון פיצויי פיטורים, אז מה שכתוב לגבי אחרים יהיה גם לגבי אלה. אנחנו אומרים, שדין אלה יהיה כדין אחרים.

מ. ורטמן: למה צריך להעדיף את אלה, שאין להם הסכם קבוצי על אלה שיש להם הסכם קבוצי?

ה. זיידל:

בויכוחים אחרים שהיו לנו בנושא זה, רצינו את החוק הזה כדי להשוות אדם הפורש בגלל גילו, למקרה של אדם הפוטר מהעבודה. בזה גמרנו את ההשוואה. היום, אנחנו צריכים להיות ערים לכך, שכל חוק הנוגע אפילו לעשרה אנשים, במדה והוא חורג, יש לו אחר כך השפעה על אלפי עובדים.
מטרת החקיקה, גם כשמדובר בפנסיה וגם בפיצויי פיטורים, המטרה היא שאם אדם מקבל פיצויי פיטורים, הוא מקבל אותם וזהו אדם בגיל 65 ואשה בגיל 60, צריך להשוות את התנאים. אינני מבין למה צריך לפנות לבית הדין לעבודה. אם המעביד שילם לקופת גמל, הוא לא ישלם עוד פעם. זה צריך להיות כתוב. העובד לא צריך לקבל פעמיים. ההסתדרות תעשה שגיאה פטאלית אם היא תרצה לשנות כאן מה שאין אצלה.

מ. ורטמן:

לדעתי, טוב שבית הדין יפסוק. אבל, אם ההסתדרות ביקשה כפי שהיא ביקשה, אני על כל פנים מציע שנקבל את הנוסח שהציע י. ברק.

י. אליאסוף:

מה שהפריע להסתדרות, זאת הנקודה שצריך ללכת לבית הדין לעבודה, והטעון היה שלא צריך להריץ אדם בגיל 65 לבית דין לעבודה, כי אם זה כך - מה התועלת שאנו מביאים בחוק הזה? הם בהחלט לא התנגדו לכך, שאדם לא צריך לקבל פעמיים פיצויי פיטורים. זה שזה קבוע בחוק, שרואים את ההתפתרות כפיטורים, זה לא אומר ששום מקרה לא יהיה נדון בבית משפט. הכוונה היתה לעשות את זה יותר פשוט, ולקבל את פיצויי הפיטורים מהר ללא התדיינות משפטית.

הניסוח השני הוא, שהמעביד עצמו יש לו הזכות לנכות את פיצויי הפיטורים המגיעים, ואם העובד חושב שניכו לו יותר מדי, הוא ילך לבית המשפט. העובד יכול לדרוש את פיצויי הפיטורים, והמעביד יכול לאמר שהוא מקזז את הסכומים שהוא שילם לו במקום אחר. בית הדין עשוי לפסוק פיצויי פיטורים נוסף לתשלומי קופת הגמל.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: בפני הוועדה שתי אפשרויות, והיא סוברנית להחליט.

מ. ורטמן: אני מציע לקבל את הנוסח בחוברת הכחולה. צריך להיות ברור, שאם נותן העבודה פונה - יפסוק בית הדין. בהסכמים קבוציים כתוב מה שמציע עכשו י. ברק. המעביד לא יכול לא לתת בכלל פיצויים, אם מגיע. הוא מגיש חשבון ואומר לעובד, אם בניה מגיע לו 20,000 ל"י אבל 10,000 ל"י הוא שילם לקופה, אז הוא מקזז את הסכום הזה. מה שהמעביד לא העביר לקופת הגמל - הוא חייב לעובד.

י. אליאסוף: יש תביעה של הזכאות. אם המעביד יקפיד את מה שמגיע לעובד, הוא ישלם פיצויי הלנה. אם הוא לא שילם את המגיע מהיום הקובע, הוא ישלם פיצויי הלנה על זה.

מ. ורטמן: אם יש נותן עבודה, שאין אצלו הסכם קבוצי, אני לא חייב לשמור עליו עד הסוף, אבל אני נותן לו מכשיר להתגונן. לכן, אני מציע שיתקבל הנוסח הכחול. אם בכל זאת הוא יאמר, שהוא לא חייב לשלם פעמיים - יפנה לבית המשפט ובית המשפט יפסוק אם הוא צריך לשלם או לא.

ה. זיידל: אם יש מקרה, שהמעביד הפריש לפיצויי פיסורין, והעובד הגיע לגיל 65 והוא צריך לקבל לפי החוק פיצויי פיסורין, אז מקזזים את הסכומים האלה. האם אפשר לקזז בלי לפנות לבית הדין? לפי הנוסח הכחול - לא. לפי הנוסח הלבן - כן. לכן, צריך לתמוך בנוסח הלבן.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אפילו אם המעביד הפריש לקופה, כל זמן שהוא לא נותן פתק לקופה - לא משחררים לעובד את הכספים מהקופה.

מ. ורטמן: כשהעובד מגיע לגיל 65, הוא מקבל את הכסף מהקופה. הוא בא ומגיש בקשה לקופת הגמל, כגון "מבטחים", והוא מקבל את הכסף המגיע לו מהקופה.

ה. זיידל: מעביד ציבורי או פרטי, המפריש בשביל העובד לקופה את פיצויי הפיסורין, ברגע שהעובד הזה מקבל פיצויי פיסורין, לפי החוק החדש כשאנו אומרים דין הגיל כדין מפורסר, אז מקזזים את הסכום.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: על כך אין חולקים. השאלה, איך מנסחים את זה. השאלה אם המעביד יכול להשתמש בזכות הזאת כדי לא לשלם לעובד בכלל ויחכה לכל אותה התדיינות. אני מציעה, שיגישו לנו נוסח שונה, שיתאים יותר.

י. ברק: יש הסכמים קבוציים, בהם כתוב שזה בא נוסף לפיצויים. יש הסכמים, שבהם כתוב שההפרשים באים במקום פיצויי פיסורין, והעובד לא זכאי לפיצויי פיסורין.

ה. זיידל: אפשר להוסיף להצעתו של י. ברק את המלים: "הסכום המשתלם".

י. ברק: זה מה שהוא יכול לקבל, למעשה, לטובתו, ז"א מה שמשתלם לעובד מקופת הגמל.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הנוסח יהיה: לענין תשלום פיצויי פיסורין מכח סעיף קטן זה רשאי המעביד לזקוף על חשבון פיצויי פיסורין או במקומם כל סכום המשתלם לעובד מקופת גמל כהגדרתו בסעיף 21 עקב תשלומי המעביד לקופה, ואשר נועד לשמש כפיצויי פיסורין או לבוא במקומם, והוא על אף האמור בסעיף 14 ו-20.

י. אלי אסוף: מאחר ובינתים נתקבל תיקון חוק שהציע ח"כ מ. שחל, לכן במקום סעיף קטן ג' יהיה סעיף קטן ד', ובמקום סעיף קטן ד' יהיה סעיף קטן ה'.

2. חוק תגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון מס' 4) תשל"ז-1977

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: ההצעה עברה קריאה ראשונה. אתמול, הודעתי בכנסת, שאמנם ההצעה היתה בקריאה מוקדמת בוועדה, וגם היה ויכוח על מי להחיל את החוק הזה; הועלה ענין התקופה מ-29 בנובמבר עד 14 במאי. הבאתי למליאת הכנסת מכתבים שקיבלנו מאזרחים, שנפגעו לפני ה-14 במאי, והם שואלים למה עליהם להיות מקופחים.

מסרתי גם, ששרד הבטחון יהיה מוכן לדון לגבי מקרים אלה, בגישה אוהדת, מתוך מגמה להכיר בנפגעים האלה ולהחיל עליהם את הזכויות החלות על נפגעי צה"ל. כמובן, כל מקרה ייבדק לגופו.

מסרתי, שתוך כדי בירור עם אנשי משרד הבטחון, ביקשנו מהם מכתב התחייבות, שהם מסדירים את הענין, אינני בטוחה, ששרד הבטחון יתן את ההתחייבות הזאת. לכן, הנושא ידון עוד פעם בוועדת העבודה, כדי להבטיח זכויות של אנשים אלה, שנפגעו בתקופה שלפני ה-14 גם כן. אמרתי, שאם הדבר הזה ישנה שינוי בנסח שינוי החוק או תיקון של חוק אחר, או יחייב שינוי שם החוק - מבחינה זאת הודעתי שכל הדברים האלה לא יחשבו בגדר נושא חדש, והוועדה תהיה מוסמכת לדון בהם כדי להביא את החוק לקריאה שניה.

אנחנו צריכים למצוא דרכים נאותות כדי למצוא ניסוח, שיענה גם לגבי מה שקיים לפני ה-14 במאי.

י. בארי: ההסמכה שלנו לדון כאן היום, היא בכפוף להחלטת הממשלה מס' 375. (קוראת ההחלטה). הצעת החוק שהונחה בפני הממשלה, מדברת בפגיעה אחרי 14 במאי 1948. (קוראת מכתב שר האוצר) אי לכך, התייחסותנו היום היא להצעת החוק שמדובר בה על נפגעים מפעולות איבה, מתאריך 14 במאי 1948 עד תאריך 24 בפברואר 1949, שממנו ואילך חל חוק תגמולים לנפגעי פעולות איבה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: בדיונים מוקדמים, לפני שהיתה הצעת החוק הפרטית, נתקיימו בירורים בלשכת שר העבודה, בנוכחות שר המשפטים, נציגי משרד הבטחון ואנשי ביטוח לאומי ושם הועלתה השאלה לגבי תאריך 29 בנובמבר ע"י שר המשפטים, והגיונה עמה. אני מאמצת לעצמי כל מה שהוא אמר, והוא אמר, שלא יתכן שהכרנו לגבי כל הנפגעים, נשאיר את אלה שנפגעו מהתקופה המתחילה ב-29 בנובמבר, מיד עם החלטת האו"ם, ואז התחילה מלחמת העצמאות. לא יתכן שכאשר סגרנו את המעגל בכל החוקים, נשאיר את הפירצה הזאת בנובמבר עד מאי.

כך היה הסיכום. משום מה משרד האוצר, שנציגו לא בא לישיבה, וזאת היתה יוזמה של א. לאור שלא בא לישיבה, הכל היה ענין של פרסטיג' של האוצר. זה עיסוק בעניני יוקרה מצד האוצר. הם כתבו מכתב כפי שכתבו, והענין בא לממשלה. גם אני יכולה ללכת לממשלה ולהעלות את השאלה בפניה. אני מוכנה להתייב בפני ראש הממשלה, ואשאל אם הוא כאיש בטחון לשעבר מוכן להשאיר קבוצה זאת של כמה חדשים לפני ה-14 במאי. יש נכים המתדפקים על דלתות משרד הבטחון כבר שנים, ולא רוצים להכיר בהם.

אמרנו, שאם רוצים להסדיר את זה, שלא בחוק - בבקשה. העיקר שיהיה הסדר. אמרתי, שאם משרד הבטחון מתחייב לקבל על עצמו ולטיפולו את העניין, ויבדוק כל מקרה לגופו, זה נראה לי.

כנראה, שגם ההתחייבות, שניתנה בשם משרד הבטחון ואגף השיקום, אינה תופשת כל כך. נשאלת השאלה, האם יש תמימות-דעים, צריך למצוא פתרון לקבוצה הזאת. אם כן, אז יימצא הפתרון, אם זה במסגרת משרד הבטחון, או במסגרת חקיקה. זאת השאלה העומדת לפנינו. אני מקווה, שהיום מביאים לפנינו נוסח מתאים. אם יש צורך ללכת עוד פעם לממשלה, אני מוכנה ללכת עוד פעם לממשלה, לדון בזה. אנחנו נעשה הכל תוך השבוע הבא, במגמה להביא את החוק לקריאה שנייה ושלישית.

מ. ורטמן: אני מציע, שלא נלך לאף מקום ונקבל את ההצעה, שהיא הצעה מתואמת, על פי נוסח המתואם בין המציעים ובין הממשלה. אחרת, אני מתאר לעצמי שהמציעים היו כותבים בהצעה לא 14 במאי אלא תאריך אחר. (היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אפשר לשקול דברים מחדש.) הוועדה יכולה לבקש מעל כמת הכנסת לדחות את הדיון, אם זה אינו תואם את ההצעה.

אני מציע, שנקבל את ההצעה כפי שהיא מופיעה כאן, וזה יועבר. אם יצטרכו לתקן, תהיה לגבי ארבל אפשרות לתקן בבוא העת. אני תומך בתאריך 14 במאי, כי מאז קיימת מדינת ישראל. מדינת ישראל אחראית לנפגעים מתאריך 14 במאי.

אם מדובר בבודדים בקטגוריה אחרת - חיבים לחפש דרך, לא בצורת חקיקה, כדי לאפשר לאנשים אלה לחיות בכבוד, מאחר ונפגעו. אני מציע, שנצטרף לזה המלצה לממשלה, שתימצא דרך כדי לשלם לאותם מקרים שנפגעו בין 29 בנובמבר עד 14 במאי 1948, ושאינם כלולים במסגרת החוק, אבל לדעתנו זכאים לקבל את הפיצוי הנאות, כמתבקש מאותו חוק.

אני מוכן ללכת עם היו"ר הוועדה לממשלה ונדבר אתם על הנושא הזה, ועל רשימה מסוימת ויתברר מי הם האנשים האלה שמדובר בהם. אפשר להציע, שלגביהם, כפי שקיים בצה"ל לגבי נכים שאינם מגיעים לאחוז הקובע ומקבלים ממשרד הבטחון סכום חד-פעמי, כך ינהגו לגבי קבוצה זאת. אפשר להציע שהמדינה תישא בזה ע"י הטלת הנושא על מוסד אחר.

י. בארי: יש הסתדרות ציונית.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: לא נתחיל לגלגל אנשים אלה ממוסד למוסד.

מ. גז: אני מסכימה עם כל מה שאמר ח"כ מ. ורטמן. אני מתפלאה על עצם העלאת השאלה הזאת במסגרת חוק. התקופה שהיתה לפני קום המדינה, הבעיות הנובעות מאותה תקופה, יש להפנות לסוכנות היהודית וצאות האלה צריכות להיות על חשבון הסוכנות היהודית. לכן, צריכה להיות פניה של הממשלה אל הסוכנות היהודית.

י. פינק: אנחנו בדקנו את הנושא, ואחרי בדיקה נוספת, איננו יכולים לתת בעניין זה שום התחייבות והבטחה, כי זה מעלה מספר סיבוכים. איננו יכולים לקבל על עצמנו טיפול באזרחים שנפגעו, שלא במסגרת יחידה לוחמת.

לדעתי, צריך למצוא פתרון, שלאחר שהחוק הזה יאושר על ידכם בניסוחו הנוכחי, יחפשו פתרון לאותה קבוצה של נפגעים שנפגעו בין נובמבר למאי, ע"י הקניית זכויות, ואולי אפשר להצמיד אותם לביטוח הלאומי, ז"א יהיה גוף ציבורי שיברר את תלונותיהם, ואז אולי יתנו להם פיצוי חד-פעמי. משרד הבטחון איננו יכול לתת לא התחייבות ולא הבטחה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: לאחר ששמעתי את מר פינק ואת היועץ המשפטי של משרד הבטחון, חזרתי לענין החקיקה. אילוא היו אומרים, שיש החלטה עקרונית למצוא את הדרך המתאימה לקבוצה זאת - זה היה מספק את הוועדה, והיינו מודיעים מעל במת הכנסת, שיש החלטת ממשלה למצוא דרך ופתרון לאותם מקרים. אז לא היתי עומדת על חקיקה. אבל, כאשר מתחילים שוב לגלגל את זה מאחד לשני - זה לא יתכן.

מ. ורטמן: יצטרכו לזמן פגישה בדרג גבוה, כדי למצוא דרך איך לתת פיצויים לאותם אנשים בלי לגרום "שיטפון". אני מציע, שנמליץ על כך.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: לא מספיק להמליץ. צריכה להיות נכונות מצד הממשלה. גם הדברים שאמרה גב' בארי בישיבה קודמת נתנו ביטוי לנכונות ולגישה שיש למצוא פתרון לקבוצה זאת לא במסגרת חקיקה, אלא במסגרת סידור של משרד הבטחון, שהוא יבדוק כל מקרה ומקרה. אבל, גם אם זה לא יהיה במסגרת משרד הבטחון, אלא הממשלה תודיע שתהיה מסגרת מתאימה לפתרון - זה יכול לספק את הוועדה, וזאת גם תשובה לאותם אנשים.

ה. זיידל: הודעתו של מר פינק הפתיעה אותי. המצב הוא, שכל אחד זורק את פתרון הבעיה לצד השני. האוצר מציע שהסוכנות תפתור את הבעיה, ומשרד הבטחון מציע שהביטוח הלאומי יפתור את זה. אני מבין, שאם תהיה החלטת ממשלה, שמשרד הבטחון יעסוק בזה, אז הוא יעסוק בזה, או כלי מי שהממשלה תחליט, והאוצר יממן את זה. יו"ר הוועדה צריכה לשבת עם הממשלה כדי שתתקבל החלטת ממשלה עקרונית ומחייבת. על החלטה כזאת שתתקבל, תמסרי בכנסת. (י. בארי: אנחנו יכולים להביא את הענין הזה לממשלה, ששלחה אותנו לכאן.)
אני מציע נוסח להחלטה: ועדת העבודה מחליטה לפנות לממשלה לקבל החלטה מחייבת לדאוג לאותה קבוצת אנשים, או ע"י משרד הבטחון, הסוכנות היהודית, או הביטוח הלאומי.

י. בארי: נביא את זה לשר עוד היום.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מוכנה לוותר על חקיקה, ובלבד שתהיה הודעה מוסמכת של הממשלה, האומרת שהממשלה תראה בעין יפה דרך לפצות את פתרון גם לקבוצה הזאת. היא תקבע את הדרך והצורה. אנחנו רוצים לקבל תשובה עד השבוע הבא, כדי שנוכי להודיע מעל במת הכנסת, שהממשלה מצאה את הדרך הנאותה לכך.

י. בארי: נביא את זה לממשלה, וביום שני נביא לוועדה את הסיכום.

לגופה של ההצעה המונחת כאן, אנו מחפשים נוסח, שיענה על אותם דברים שאמר ח"כ ורטמן. לכן, אנו באים עכשו עם הצעה שונה; (קוראת את הנוסח המוצע): "1. אחרי סעיף 19 לחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, תש"ל-1970, יבוא:
19א. על אף האמור בסעיף 19(א) יחול חוק זה, למעט סעיף 2, על מי שפגע פגיעת איבה בתקופה שבין ת' באייר תש"ח (14 במאי 1948) לבין כ"ה בשבט תש"ט (24 בפברואר 1949) אם-בתקיימו בו שניים אלה: (1) הוא נפגע במקום שהיה אותה שעה שטח ישראל או בשליטתו של צה"ל או של יחידה שהשרות בה הוכרזו כשרות צבאי ע"י שר הבטחון לפי סעיף קטן 2 לחוק תגמולים 1949 נוסח משולב, או שנפגע בעת מעבר ממקום כאמור למקום כאמור.
(2) מיום הפגיעה או סמוך לאחריו, אך לא יאוחר מפברואר 1949 הוא היה תושב ישראל והיה בישראל ברציפות עד תחילתו של סעיף זה. לענין זה לא יראו כאילו הופרה הרציפות אם שהה מחוץ לישראל תקופה העולה על 4 שנים בין בהמשך אחד ובין בכמה המשכים, וכן אם שהה תקופה ארוכה יותר לצרכי לימודים או בשליחות ממלכתית או ציבורית."

זה יבוא במקום מה שמוצע היום. זה עדיין לא הנוסח הסופי. זה במקום (1) ו-(2). היום, הנפגע הוא תושב או אזרח ישראלי.

מ. ורטמן: פה זה צריך להיות תושב ואזרח. לפי החוק המקורי, אם הוא אזרח - משלמים לו גם אם הוא יושב בחו"ל. אם הוא תושב, ואיננו אזרח המדינה - איננו רוצה שנשלם לו. אני רוצה, שיוסיפו את המלה "אזרח". לא מדובר פה באיש שהיה ביחידה לוחמת. פה מדובר על פגיעה מקרית. אם הוא, מאז עד היום, לא החליט להיות אזרח המדינה - אני לא חייב לתת לו פיצוי.

י. בארי: זה תואם את החוק העיקרי, ואנחנו מוכנים לקבל את זה.

י. אליאסוף: תאר לך, שהאיש נפטר ב-1948 והוא לא היה אזרח אז השארים לא יהיו זכאים? יש שני מצבים: מצב אחד, שהאיש נפגע בשנת 48 והוא חי עד היום, ואתה רוצה שהוא יהיה אזרח ישראלי. מצב שני: האיש נפגע ב-48 ולא היה אזרח ישראלי, והשארים שלו לא אזרחים.

מ. ורטמן: אני מערער על כך שהזכאות נובעות מתוך התושבות. כאן, העניין הזה של אזרח לא תופש לפי ההצעה, אלא מספיק שהוא תושב, ומגיע לו. אני מוסיף, שאם הוא הוא היה תושב והוא תושב - מגיע לו בתנאי שהוא אזרח ישראלי. אם המדינה לא מצאה חן בעיניו - אני לא צריך לשלם לו.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני לא מציע שנחרוג מהחוק המקורי.

מ. ורטמן: אם הוא היה אזרח עד היום הזה - מגיע לו. אם הוא לא היה אזרח עד היום הזה - לא מגיע לו. אם הוא נפגע ב-48 ולא אכפת לי איזה אזרחות היתה לו - היום, כדי שהוא יקבל אחרי שלושים שנה, אנחנו צריכים להוסיף פיסקה מגבילה: הוא צריך להיות אזרח מדינת ישראל היום. אם במשך שלושים שנה הוא לא מצא לבכונן להיות אזרח מדינת ישראל, המדינה לא חייבת לפצות אותו.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: מדוע לגבי החוק העיקרי של נפגעי פעולות איבה אתה בא לתת פיצוי לאותו אדם שנעשה אזרח מדינת ישראל בשנתים האחרונות, ואילוא אותו אדם היושב במדינה שלושים שנה - אתה מפלה אותו לרעה? למה? אתה בותן לו זכויות ואתה מכיר בו, אבל אתה מפלה אותו, כיון שאיננו אזרח, אתה מפלה אותו לגבי מי שהוא אזרח מדינת ישראל שנתים בלבד.

הנוסח הזה היה בקריאה ראשונה, וההגבלה בוועדה, ואיש לא עירער על כך. אתה לא יכול, ככה דרך אגב להגביל ע"י התנאי הזה שאתה מציע. אני הולכת בעקבות החוק המקורי. הנוסח יהיה: אזרח או תושב. לנוסח כזה אני מסכימה.

ש. גוברמן: יש רובד קטן מאוד של תושבים שנפגעו בשנת 48 והם לא אזרחים.

י. אליאסוף: בסעיף 19 מדובר על מי שנפגע בפעולות איבה. כתוב על מי שנפגע ע"י אויב וגם לא ע"י אויב. בנוסח המתוקן כתוב על מי שנפגע ע"י כוח אויב.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: התיקון ברור.

י. בארי: לענין 19א דין פגיעה ע"י כחוח אויב כדין פגיעת איבה.

בסעיף 19ב זה נשאר כפי שזה כתוב בחוברת הבחולק. אנחנו מדברים על כך, שהתלויים היו צריכים להיות תושבי ישראל ולהמשיך להיות תושבי ישראל עד תחילתו של החוק.

בסעיף 19ג יהיה תיקון קטן כלהלן:

19ג. (א) מי שקיבל מאחד הגופים המפורטים להלן תשלום או פיצוי אחר בכל דרך שהיא, למעט שיפול רפואי ושיקום רפואי... "ז"א מוסיפים את המלים: בכל דרך שהיא.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אינני יודעת בשביל מה צריך להוסיף את המלים "בכל דרך שהיא".

י. בארי: בדקתי את זה עם משרד המשפטים, כדי שלא יהיה עירפול. אנחנו חייבים לכלול את המלים האלה, כדי להבטיח, שאין הכוונה לתשלומי כפל, ואדם שקיבל מקופה ציבורית בין אם קיבל אותה מהקופה כאיש מחוץ למסגרת ובין מהקופה בהיותו כעובד הקופה - דינו דין אחד.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הניסוח מספיק בלי שלוש מלים אלה.

י. בארי: אנחנו רוצים להבהיר, שאם זה ניתן כך או כך, זה צריך להיות ברור. התוספת דרושה לנו לצורך הביצוע.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: זה מובן וברור, ולא נכניס את שלוש המלים האלה.

י. בארי: הכוונה היא, שאם אדם קיבל על ידי הסוכנות או דרך הקופה כעובד הסוכנות, הוא אינו זכאי לכך פעם נוספת. משרד המשפטים הציע להכניס שלוש מלים אלה.

ש. קרמר: בסעיף 19א מפורטים גופים המשלמים אולי כגופים ציבוריים. בסעיף קטן ב' מדובר על פיצויים לפי פקודת הפיצויים לעובד. ואז, אם הסוכנות שילמה לא כגוף ציבורי אלא כקופה, השאלה מה דינו של תשלום ששולם ע"י הגופים המנויים בסעיף קטן א' לא כגוף ציבורי אלא כמעביד. לפי הנוסח הכחול, אני מניח, שבית הדין לעבודה יפסוק שתשלום לפי פקודת הפיצויים לעובד, אינו נכנס במסגרת סעיף קטן א'.

ר. רוטר: אדם, שתוך כדי עבודתו נפגע מפעולות איבה, האם הוא יכל לקבל גמלאות כנפגע בעבודה וגם לפי חוק נפגעים מפעולות איבה?

י. אליאסוף: אם הסוכנות שילמה לו לא כמעביד אלא מכח הסעיף בחוק.

י. בארי: אני מדברת על מקרים ברורים. עובד הסוכנות היהודית, פרק בתים בלוד בשנת 49 ונפגע ממוקש וקיבל פיצויים 20,000 ל"י מהסוכנות היהודית, באמצעות פקודת הפיצויים לעובדים. נשאלת השאלה העקרונית, האם אדם כזה יקבל עכשו פעם שניה מכח חוק התגמולים לנפגי פעולות איבה. בין גמלאות לנפגעי עבודה וגמלאות לנפגעים מפעולות איבה, זה תשלום לענייניו כאילו קיבל מהקופה. לכן, אנו מבקשים להוסיף את שלוש המלים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: לא נכניס את שלוש המלים. אמרנו, שתשלום זה כולל תשלום כזה או אחר.

מ. ורשמן: אם אין ויכוח על התכן, אז הויכוח הוא משפטי. נשאיר את זה למשפטים. אני מציע, שאנו לא נהיה הפוסקים מבחינה משפטית.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: זו לא שאלה משפטית.

י. אלי אסוף:

עובדי הסוכנות, שהיה ב-48 עובדי הסוכנות
ונפגע, והסוכנות שילמה לו תשלום בגלל זה
שהיתה חייבת לשלם לו כעובד - האם אתה רוצה שיקבל היום לפי חוק
הנפגעים או לא? תן תשובה לשאלה הזאת, ולפי זה העניין ינוסח.

מ. ורשמן:

אם הוא קיבל פיצויים בגלל הפגיעה כעובד
הסוכנות, והוא קיבל 20,000 ל"י פיצויים,
זה מקרה אחד. אבל, אם משהו עובד ב-2 תנובה", הרי לא שילמו לו,
כי זה לא היה מוסד לאומי. אם שילמו לו עשרים אלף ל"י בגלל פגיעה
והוא יכול להמשיך לעבוד, אני אומר שצריכים לקחת את זה בחשבון שהוא
קיבל פעם פיצוי. אם אנחנו אומרים שהוא ל צריך לקבל פעמיים, אז
הוא לא צריך לקבל פעמיים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: לכן נאמר "תשלום כל שהוא". תיתן לבית
הדין להחליט.

ש. קרמר:

אני רוצה לחזור למכתב של שר האוצר, אשר
הממשלה מאמצת אותו. בסעיף 5 נאמר
"תשלומים ע"י קופה ציבורית". נאמר בפרוש, שאם שולמו תשלומים
אחרים ע"י קופה ציבורית, לא יהיה זכאי פעם נוספת. צריך לזכור,
שהמדינה בנתה מערכת סוציאלית והיא מפצה היום בדרך זאת. מי שהיה
בזמנו עובד ציבור או עובד בסוכנות או ב"תנובה", היו אז הסדרים
בין מעביד לעובד. היתה איזה שהיא עזרה, שאורגנה אחרת. אבל, זה לא
אומר שהיום כשיש מערכת סוציאלית אחרת, לתעלם מהמערכת שהיתה אז.
לכן, אנחנו רואים שזה מוצדק ביותר שזה
ילקח בחשבון, וזה לא דבר שניתן להתעלם ממנו. זאת היתה המערכת
הסוציאלית, אז.

ש. גוברמן:

סעיף א' מנוסח בצורה כללית; כאשר נאמר
כאן, שתשלום שולם ע"י ההסתדרות הציונית
או הסוכנות, אפשר לפרש זאת תשלום כל שהוא, לרבות תשלום לפי פקודת
פיצויים לעובדים או כל פקודה אחרת.
הרעיון הוא, שבתשלום או פיצוי כל שהוא
יאמר במלים "בכל דרך אחרת". אני חושב, שהספק ישאר גם אם נוסף
את שלוש המלים. יש מקום לבוא ולהגיד, שאם אומרים תשלום או פיצוי
אחר, זה מכסה גם תשלום או פיצויים לעובדים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: תשלום ניתן לפרש איך שרוצים, כך או
אחרת. לכן, אני מציעה, שנשאיר את זה
כפי שכתוב כאן. אם המוסד לביטוח לאומי ירצה אחר כך ללדת לבית דין
לעבודה - בבקשה, שיעשה את זה.

ש. קרמר:

אני מבקש להודיע על הסתייגות הממשלה
לסיכום הזה.

י. בארי:

בענין התחולה אנו משנים. אנו מציעים:
"תגמול חדשי מכח חוק זה ינתן לתקופה שלאחר
יום תחילתו...". כוונת הדברים, שאת התגמולים החדשים נתחיל לשלם
מיום פרסום החוק. לעומת זה, השבות הזכאות רק אם העללה להן יחלה
רק לאחר תחילתו של החוק, ז"א אם החוק מעניק מענק נשואין, זה רק
אם הנשואין חלו לאחר תחילתו של החוק.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: את החוק קיבלנו. אני מבקשת להגיש נוסח
כדי שנביא זאת לקריאה שניה ושלישית.

אנחנו רוצים לדעת את עמדתה החיובית של הממשלה לגבי נפגעים
מ-29 בנובמבר עד 14 במאי 48. אני מקווה, שעד יום שני תתנו לנו
תשובה בענין זה.

ההמלצה של הוועדה היא לקבל החלטה חיובית בענין זה, באותה דרך שהממשלה תמצא לנכון כדי לפצות נפגעים אלה.

3. קליטת מדענים עולים

י. נוריאל (קורא הנוסח המוצע של מסקנות הוועה):

1. ועדת העבודה קובעת כי לקליטה נאותה של מדענים עולים ~~במדינת~~ ישראל יש חשיבות רבה לא רק בתרומה משמעותית לאיכותה של מדינת ישראל וחוסנה, אלא גם במשיכת עולים נוספים למדינה בגלל העובדה שהמדענים העולים מהווים את העילית האינטלקטואלית של כלל העולים וההנהגה היכולה להשפיע על הגדלת המשיכה ארצה או הקטנתה.

2. עובדת המצאותם של כ-200,000 מדענים יהודים ברחבי העולם ובחלקם היום עולים בפוטנציה, עם העובדה כי מדינת ישראל הינה הראשונה באומות מבחינת היחס של מספר מדענים לגודל האוכלוסיה ~~ובדורות~~ אלה מעודדות את הוועדה לקרוא לממשלה לשקול אפשרויות להפיכת מדינת ישראל למרכז מדעי בינלאומי.

מאות ואף אלפי המדענים היהודים שעולים ועוד יעלו ארצה, יכולים בפועל להפוך את מדינת ישראל למרכז בינלאומי מדעי, כאשר המדינה תזכה בכח אדם מהמדרגה הראשונה - חינוך, הואיל ומדענים אלה לא הוכשרו במדינת ישראל.

3. ועדת העבודה קיבלה בברכה את החלטת הממשלה על הקמת "מרכז לקליטה במדע" במסגרת המשרד לקליטת עליה. הוועדה רואה בהקמת מוסד זה, ביטוי לחשיבות שמיחסת הממשלה לנושא זה ורצון לפתור את הבעיות של קליטת מדענים עולים בצורה ריכוזית ואפקטיבית.

4. הוועדה קוראת לממשלה להקצות את המשאבים הראויים להגברת פעולותיו של המרכז לקליטה במדע והבטחת הצלחתו.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: היתי מאחדת את סעיף 3 ו-4. אין צורך, שזה יהיה נפרד.

י. נוריאל: (המשך הנוסח המוצע):

5. הוועדה מסבה את שימת לבו של השר לקליטת עליה על הליקויים, שהתגלו בדרך פעולתו של המרכז עפ"י הסקר שהכין מר יוסף עמי לשר.

הוועדה קוראת לשר לעשות ככל יכולתו לתיקון הפגמים שהתגלו בהפעלת המרכז ובמיוחד לתיקון ליקויים בתהליך קליטת מדענים עולים ע"י המרכז עצמו.

א. שנער: אפשר לאמר, שיש לקחת בחשבון את ההמלצות של מר י. עמי, כי לא היתי חותם על כל מה שהוא כתב.

י. נוריאל: (המשך הנוסח המוצע)

6. במדינת ישראל כ-8,000 מדענים וכל שנה נוספים למערכת כ-500 מדענים נוספים.

הרחבת התשתית של קליטת מדענים נוספים אפשרית אך ורק במדה ותהיה אפשרות ליצא ידע זה.

7. עובדה זו והשמת דגש על יצוא ידע מחייב את המסק להערכות כוללת.

הוועדה בדעה כי גוף מיוחד שיוקם ע"י הממשלה לעידוד ייזום והכוונת פרויקטים מדעיים ליצוא - יכול להיות מתאים לענין זה. הגוף יכל להיות רשות, חברה או קואופרטיבים.

א. שנער : לקטע השני של סעיף 7 : הודגש, שהאוניברסיטאות הקימו מנגנונים מיוחדים ליצוא ידע. המדען הראשי כועס על כך שמדענים מוכרים בחו"ל פטנטים בזול מדי, והוא מציע שייצרו את זה בארץ, ז"א יש בעיה. חברי הוועדה הדגישו את זה.

מ. גרינפלד: אפשר לכתוב שייעשה שיווק ידע בחו"ל רק אם זה לא ניתן ליישום בארץ

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: הכוונה היא, שגם יהיה ענף יצוא ידע.

מ. גרינפלד: קדם צריך לנסות ליישם את זה בארץ.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: הניסוח יהיה: הן ליישומם בארץ והן ליצוא.

י. נוראל: (המסך הנוסח המוצע)

8. הוועדה מפנה את תשומת לבו של משרד החוץ לענין אפשרות יצוא ידע ע"י מדינת ישראל.

הוועדה קוראת למשרד החוץ לבצע את הנציגויות הדיפלומטיות שלו ברחבי העולם כדי לעמוד על ההתענינות ברחבי העולם לסוגי הידע הנדרשים ובו בכד לענין גורמים בחו"ל בידע שיש למדינת ישראל לשיווק ויש לה בו יתרון יחסי.

9. הוועדה קוראת לסוכנות היהודית, למשרד החוץ, למשרד לקליטת עליה, לשקול אפשרויות של יצוא ידע גם ע"י העזרות בעולם היהודי.

10. הוועדה מדגישה כי כניסתה של מדינת ישראל לשוק המשותף, מפעיל עליה להחצים של הגברת הייעול והתפוקה של הייצור הישראלי. במסגרת מאמץ כזה יכולים להשתלב מדענים עולים שיכולים להפיח ביצור הישראלי פיתוחי תעשייה שיעמדו בדרישות האירופאיות ובתחרות עם מדינות אחרות.

11. כדי להרחיב את התשתית ליצירת ידע בארץ, שבמסגרתו יקלטו גם מדענים עולים, ממליצה הוועדה על הרחבת המכון למחקר המדבר של אוניברסיטת בן-גוריון וכן מכון מחקר נוסף בגליל - מכונים אלה יכולים להיות כלי חיובי לקידום אזורים הנמצאים בעדיפות של פיתוח ובו בכד אפשרות נוספת לקליטת מדענים עולים. הוועדה בדעה כי יש להפלות לטובה בתנאים להקמת והרחבת מכוני מחקר באזורי פיתוח על אלה המצויים במרכז הארץ.

12. הוועדה רשמה לפנייה בחיוב הודעת מנהל המרכז לקליטה במדע כי כאשר הממשלה מממנת פרויקט בשיעור של 80% ויותר היא מתנה זאת בהעסקת 50% מן המדענים שיהיו עולים חדשים וישראלים חוזרים. נמסר כי מספר הפרויקטים התעשייתיים שאושרו בדרך זו הינו עשרות, ופרויקטים לאומיים - 13.

א. שינער : 13 הפרויקטים הלאומיים, אלה פרויקטים שהממשלה משתתפת ב-80% ויש התנאה של קליטת מדענים עולים וישראלים חוזרים. לעומת זה, הפרויקטים התעשיתיים ולא לאומיים, אין בהם שום התנאה לקליטת עולים.

י. נוריאל: (המשך הנוסח המוצע)

13. בעיות קליטה של מדענים עולים במדינת ישראל משתלבות בבעיות גיבוש מדיניות לאומית לגבי כח אדם מחקרי ומדעי בארץ. הוועדה קוראת לממשלה לתת את הדעת לענין גיבוש מדיניות כוללת בענין זה ובכלל זה לשלב את ענין המדענים העולים.

הוועדה רושמת לפניה בחיוב הודעת יו"ר המועצה הלאומית למחקר ופיתוח כי המועצה נכנסת לפעילות שיטתית בענין עידוד מדיניות כח אדם מחקרי במדינת ישראל. משתתפים בענין זה גם המועצה להשכלה גבוהה והאקדמיה הישראלית למדעים.

14. ועדת העבודה קוראת לממשלה לשקול מספר המלצות בענין גיבוש כח אדם מחקרי במדינת ישראל:

(א) אי הקפאת מערכת ההשכלה הגבוהה. (ב) התאמה בין ההתמחויות בדרגים ובתארים גבוהים באוניברסיטאות לבין צרכי המשק, החברה והשירותים. (ג) הגדלת המחקר במשק היצרני. (ד) הגברת פעולות הסבה של מדענים ממחקר לעבודה בפועל או עבודה חצי יצרנית.

15. הוועדה קוראת לאוניברסיטאות לעודד בתחומיהן יותר מחקר ישומי וקשר עם התעשייה על פני מחקרים תאורטיים ללא קשר עם מפעלים.

יו"ר המועצה להשכלה גבוהה מסר לוועדה כי נעשים מאמצים בכיוון זה מתוך מגמה להסיל יותר ויותר את עול הוצאות המחקר על מפעלי התעשייה עצמם ופחות על האוניברסיטאות שמקורות הכספים שלהן מוגבלים.

16. הוועדה מעודדת את המשרד לקליטת עליה להמשיך בדרך של הקמת קבוצות מחקר מקרב העולים החדשים - כדרך לקליטתם בארץ.

הוועדה רואה בהקמת קבוצות מחקר אלה - שהוכיחו עצמם - כלי נוסף וטוב של קליטת מדענים עולים.

לוועדה נמסר, כי בשנתיים האחרונות הוקמו מעל ל-40 קבוצות מחקר, בהן נקלטו 135 מדענים, ויש עוד 100 מקומות קליטה למדענים.

17. הוועדה קוראת לסוכנות היהודית ולמרכז לקליטה במדע לעשות ככל יכולתן לבדוק השיטה כדי להמנע ככל האפשר מהעסקת מדענים עולים בתקנים הממומנים על ידם ולטווח של מספר שנים מוגבל.

הוועדה בדעה, כי קליטה ארעית כזאת של מדענים גורמת למשבר אצל המדען העולה ולחשש על אפשרות פיסורו בתום המועד להעסקתו, וכן תופעה של אי התייחסות ראויה למדען העולה מצד המוסד המעסיק הואיל ומשכורתו ממומנת ע"י אחרים.

18. הוועדה קוראת למדענים הראשיים שבמשרדי הממשלה לעשות כמיטב יכולתם בקליטת מדענים עולים בפרויקטים עליהם הם מופקדים.

19. הוועדה קוראת לממשלה, למוסדות, למפעלים ולמעסיקים לעשות ככל יכולתם כדי להזמין עבודות מחקר ותכנון בארץ ולהמנע מהזמנת עבודות בחו"ל שניתן לקבלם באר.

20. הוועדה מבקשת משר הקליטה לדווח תקופתית על מהלך קליטת מדענים עולים, כדי שתהיה אפשרות לוועדת העבודה לעמוד על הבעיות והפירות של קליטת מדענים עולים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: עוד שתי נקודות יש לכלול בהמלצות:
1. יש להכיר בהוצאות לצורך פיתוח מחקר, כהוצאה מוכרת לצורך חישוב מס הכנסה, במגמה לעודד מפעלים תעשייתיים להשקיע בתחום זה.

2. הוועדה ממליצה בפני הממשלה לבדוק את האפשרות של תיקון בחוק עידוד השקעות, תוך מגמה לעודד השקעות בתחום המדע והמחקר. יש להגביר את פעולות ההסברה בקרב עולים מדענים, ולהסב את עיסוקם לעיסוי מצוי ונדרש במסק.

לפני סעיף 19, יש לאמר: הוועדה מצינת בהערכה את המעשים שנעשו ע"י חברת החשמל, "כור תעשיות" ומפעלי תעשייה אחרים, בקליטת עולים מדענים בשדות היצרניים. כמו כן, נקלטו מדענים במוסדות אוניברסיטאים ומוסדות להשכלה גבוהה.

הוועדה מצינת בהערפה את תרומתם של מדענים בתחום הבטחון, הכלכלה והחברה, להגברת כחה של מדינת ישראל וחיזוק כלכלתה.

א. שינער: היתי שמח אם היתה המלצה, שהוועדה מקבלת בברכה את החלטת הממשלה להתקין 150 מישרות למדענים עולים במערכת הממשלתית. יש הפכמה של האוצר, של הבציבות ושל המועצה הלאומית למחקר ופיתוח, להעמיד 150 מישרות, למדענים שאינם יכולים להקלט בתעשייה, והם ייקלטו ע"י 150 מישרות אלה. כלם קיבלו את זה בברכה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אפשר להגיד: במגמה לתת תשובה למדענים טובים, שאינם יכולים להקלט בתעשייה ובמוסדות להשכלה גבוהה, ניתנו 150 תקנים לקליטתם. ההחלטה היא על תוספת תקן של 150 מישרות. הוועדה פונה לממשלה לפעול ליישומה של החלטה זאת.

4. הסנקציות שנוקטים העובדים הסוציאליים

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: לגבי מסקנות הוועדה בנושא הסנקציות שנוקטים העובדים הסוציאליים, אני מציעה לוועדה, שאנו ניפה את כחה של היו"ר, לאחר שמיעת ההערות וקבלת הערות של מנכ"ל משרד הסעד, לעבור על המסקנות מתוך מגמה להביחן על שלחן הכנסת, ללא צורך להביאן פעם נוספת לוועדת העבודה.

5. חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 28) תשל"ז-1977

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אתמול עסקנו בסעיף "הגדרות, והיתה הצעה של מר גוברמן לענין תאונות. אמרנו לכם, שתביאו לנו משהו מוסכם ביניכם. מישהו סבר, שאם אמרים "למעט נפגעי תאונות דרכים", אז צריך להגיד גם "למעט נפגעים אחרים".

ש. גוברמן: אני מתיחס להוראה בסעיף 90 כפל גמלאות והחשש היה שאם בהגדרת תאונה ממעטים את הגדרת תאונות דרכים אז צריך למעט גם תאונות עבודה. הכוונה היא, שסעיף 90 עונה טוב מאד כלפי גמלאות לפי חוק הביטוח הלאומי, כאשר יש יותר מתביעה אחת או לפי כל חיקוק אחר. זה לגבי נפגעי עבודה.

לדעתי, הצעת הגדרת תאונת דרכים לא תפגע

בסוגי פגיעה אחרים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני לא מתנגדת.

ש. גוברמן: זה יהיה כמו בהצעה הכחולה, ונוסיף "למעט תאונת דרכים כמשמעותה בחוק

פיצויים נפגעי תאונות דרכים תשל"ה-1975".

האמור בסעיף 90(ז) נועד למנוע תשלום כפל גמלאות לפי כל חיקוק אחר או הסכם קבוצי. לפי הניסוח-בהצעה הכחולה, התוצאה היא, שלכאורה מי שנפגע בתאונת דרכים זכאי יהיה לקבל ביטוח נפגעי תאונות. רק כשקוראים את סעיף 90(ז) רואים באיזה מדה יש התנגשות של כפל גמלאות, ואם יש כפל גמלאות, אז יש סעיף 90(ז).

הפרק הזה לא התייחס לתאונות דרכים לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים. התוצאה היא אותה תוצאה. הניסוח הזה מבטיח, שתאנה שמדובר בה בפרק הזה היא לא תאונת דרכים.

ר. רוטר: אם כך צריך להמשיך ולהוציא את כל הדברים האחרים שהם בחיקוק אחר, למשל תאונות עבודה וכל מיני תאונות אחרות. יש הסכמים קבוציים, המזכים בדמי מחלה.

ש. גוברמן: אני לא מכיר תאונה אחרת, זולת תאונת עבודה או תאונת דרכים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: לפעמים יש ויכוח אם זו תאונת עבודה או תאונת דרכים. לגבי אלה המוצאות את הפתרון בביטוח לאומי, יש סעיף 143 וזה יופיע בפרק שני. כדי להבהיר יותר, קבענו "לגבי כל חיקוק".

מ. גרינפלד: מה קורה, כשאדם מגיש תביעה לפי חוק דיני נזיקין. אדם עובר ברחוב, זרקו עליו עציץ ונפגע, והוא מגיש תביעה ומקבל 20,000 ל"י האם ינכו לו את זה?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: כן. אני מבקשת לשקול עוד פעם את הנושא הזה. אפשר להראות לשר המשפטים, שכתוב כאן "לרבות כל חיקוק". הסעיף מסביר את העניין, ואין צורך בזה.

ש. קרמר: את רוצה, שבהגדרת תאונה לא יהיה תאונת דרכים, ז"א הסעיף הוא בסעיף ב'.

ר. רוטר: אני מציע ללכת כך לכל אורך הדרך. יש גם פקודת נזיקין וכו'.

א. ברק: התיקון המוצע כאן, אינו גורע מסעיף 90(ז), ז"א אם יהיה כתוב רק "למעט תאונות דרכים" עדיין סעיף 90(ז) בתקפו, וזה לא יכל להזיק לדברים שדאגנו להם. שר המשפטים ראה בזה נקודה חשובה.

אני מציע, כיוון שזה לא מזיק לנושא שלנו, ואין כאן בעיה, שעל ידי זה שלא מזכירים את תאונת העבודה, אז פוגעים, לכן, נדמה לי שאפילו אם אתה מזכיר תאונות דרכים, הלא תאונות דרכים אפרירי לא נכנסות לחשבון. זה לא אומר, שבמקרה זה יקבל כפל גמלאות.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: נפנה לשר המשפטים ונבקש שהוא יוותר על התוספת הזאת, מה גם שהנושא הזה מכוסה מבחינת התשלום והזכויות. הרי איש לא מתכוון כאן, שאותו אדם על אותה תאונה יהנה פעמיים.

ש. גוברמן: בתאונות דרכים יש התדיינות רבה. אנחנו כאן עשויים, ע"י תוספת זאת, לחסוך התדיינות מיותרת, כי בכל התדיינות יעבירו את זה לפרק הזה.

א. ברק: אני מציע, ש.גוברמן יעביר לשר המשפטים שזאת כפילות.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אנחנו נשאיר את הניסוח הזה כפי שהוא, ונפנה לשר המשפטים, שיוותר על התוספת הזאת. אם הוא לא יוותר, אז נשקול מחדש בוועדה. התוצאה היא אותה תוצאה. לא באים להבטיח זכויות נוספות לאותו אדם.

אנו מאשרים את הסעיף כמו שהוא, עם פניה לשר המשפטים שישקול ויתור על התוספת הזאת.

ג90

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: מה לגבי עובדים הנשלחים לחו"ל, לשגרירויות וכו'? ביקשנו שתובא הצעה בענין זה. סוכם, לפי הצעת ח"כ דיציאן, שאם הוא נפגע בחו"ל - זה לא מכוסה. אבל, אם הוא חוזר לארץ, זה מכוסה בזמן שהוא פה.

ש. קפיטקובסקי: בסעיף ג90 היה ניסוח אחר, ונאמר מבטח בישראל. התיקון היה לתקופה שהוא נמצא בישראל, וזה כמו שהציע ח"כ דיציאן.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: לגבי האשה, דובר אז, שהנושא איננו מכוסה. מה המצב לגבי נשי שגרירים ונשי עובדי שגרירויות, מה קורה כשיש תאונה?

א. הרליץ: משרד החוץ עושה ביטוח בכל מקום ומקום לפי תנאי המקום, עבור השליחים ומשפחותיהם, ועובדיהם. זה מכוסה ע"י ביטוח, שמשרד החוץ עושה. לרוב, זה ביטוח מחלה ותאונות, זה שונה ממדינה למדינה לפי התנאים במקום. זה מכוסה ע"י הסדרים. אינני יודעת מה קורה ליתר נציגי הציבור, כגון משרד הבטחון או אנשי אל-על, או הסוכנות היהודית. יש ועדה לתנאי שירות בחו"ל, היא משותפת לנציגות האוצר, משרד הבטחון ומשרד החוץ, ואפשר לשאול אותם.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: האם צריך לעשות כאן את הביטוח לגבי האשה הנמצאת שם?

קפיטקובסקי: כאן מוגדר מבוטח כתושב שמלאו לו 18 שנה, והביטוח כאן לא קשור לביטוח לפי פרק ב' לחוק, אלא זה כולל גם אזה שאינה מבוטחת לפי פרק ב' לחוק.

בסעיף ג90 נאמר: מבוטח שארעה לו תאונה. לא נאמר מה מקום התאונה. אחר כך מדובר על פרק הזמן שהוא בישראל. ז"א, כל עוד היא בישראל, יש לה ביטוח.

אם רוצים להבטיח, אני מציע שייכתב:
"שארעה לו תאונה בין בישראל ובין מחוץ

ש. גוברמן:

לישראל".

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אפשר להוסיף: "בין בישראל ובין מחוץ לישראל."

ר. רוטר:

הסכמנו, שגט אם התאונה ארעה בחו"ל, מיום שדרכה רגלו על אדמת ישראל - הוא זכאי לזה, גם אם התאונה היתה בחו"ל. הפשרה היתה, שרק ברגע שהוא חוזר לארץ. כתוב: "בעד פרק הזמן שהוא נמצא בארץ".

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: נוסיף את התוספת, שמציע ש. גוברמן: "שארעה לו תאונה, בין בישראל ובין מחוץ לישראל".

מ. גרינפלד:

לגבי יורדים תהיה בעיה, או לגבי ישראלים הנמצאים בטיול בחו"ל. השאלה, אם צריכים לכסות גם תאונה, שנפגע ישראלי תוך כדי טיול בחו"ל. אני לא יודע איזה סיכונים לוקח על עצמו המטייל בחו"ל. יש סיכונים שאינם קיימים בארץ, אבל בארצות אחרות הם קיימים, ואיננו רואים כרגע לנגד עינינו סוגי סיכון שאנו מתחייבים מראש להכיר בהם, ואחר כך יכולה להיות לזה השלכה לחוקים אחרים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אנחנו הולכים להכיר בתקופה של 90 יום. ממילא, אם הוא חוזר בכה, הרי חוק ביטוח נכות מכסה את זה.

ש. קרמר: הממשלה תומכת בגירסה "שאיבד את מלוא כשר הטיפקוד".

90ה. (2)

ש. קרמר: אנחנו אמרנו: תקופה של 21 יום.

ב. מואב:

אני בעד זה, שעקרת הבית, שבני ביתה תלויים בה, ואט היא מאבדת את כשר הטיפקוד שלה, אז לא רק היא נפגעת אלא גם בני הבית נפגעים כתוצאה מזה, לכן היתי מקצר את התקופה בטעיף 90ה (2) ל-7 ימים או 8 ימים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: שקלנו את הנקודה הזאת בדיון בקריאה מוקדמת. אני חושבת, ש-14 יום זאת תקופה

סבירה. אני חושבת, שצריך לקבל את זה. היום, אין לה כלום, וזה הצעה הזאת היא בכל זאת משהו. הוועדה הציבורית עשתה בדיקה בענין זה, והגיעה למסקנה זאת כפי שהגיעה, ואני אימצתי את הגישה של הוועדה הציבורית.

מ. גרינפלד:

הואיל ואין לנו כל נתונים מהימנים על הקף הבעיה, הרי עצם אי-קבלת הצעת האוצר על תקופת המתנה של שלושה שבועות לפחות בתקופה הראשונה של יישום החוק כדי שנלמד בינתים מה קורה בשטח - זה עלול לגרום נטל כבד על התקציב. העובדה, שהעובד המאבד את כושר הטיפקוד, מפרישים עבורו, אין הבדל בין זה לבין מימון ההוצאות ע"י מסים נוספים על האוכלוסיה ז"א צריך לראות בזה מס לכל דבר, וברגע שאנו מוסיפים 1% על עובד, אנו מקטינים את הקיבולת שממנה הממשלה יכולה לקחת מסים.

השענה, שהואיל ואנו מממנים את כל ההוצאות, לכן זה לא נטל על הממשלה - היא לא מתקבלת.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: האם באמת זה יכול לסתום מקורות מים?

מ. גרינפלד: ככל שקופת המדינה גדולה יותר, אנו מקלים על ביצוע החוק ונספג באוכלוסיה שבאמת נפגעה קשה. ברגע שקובעים תקופת המתנה ארוכה יותר, הטיפול הוא באמת במקרים החמורים. אנחנו צריכים לראות לנגד עינינו את המקרים המרותקים לשלושה חדשים. פה מרחיבים את חוק הנכות.

ב. מואב: עקרת-בית נופלת בסעיף שבו באמר: "שאיננו עובד ואיננו עצמאי", לכן אני מציע, שכאן בסעיף (2) בעד יום התאונה ו-14 הימים שלאחריו, יתווספו המלים "עקרת בית". יש סעיף בחוק ביטוח לאומי, אשר כתוב בו: "למעט עקרת בית".

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אם הכוונה היא לגבי עובד, הביטוח הלאומי מתכוון לעובד המקבל שכר, ז"א עובד שכיר. כאשר אומרים כאן "איננו עובד" אין הכוונה שעקרת הבית אינה עובדת, אלא שהיא אינה עובדת שכירה, ואין יחסי עבודה של עובד ומעביד, והיא אינה עובדת עצמאית.

ההגדרה של עקרת-בית היא: אינה עובדת

ואינה עובדת עצמאית.

190.(1)(2)

מ. גרינפלד: אנחנו רואים כאן הרחבה של חוק ביטוח נכות, ולכן אנו מציעים, ששיעור דמי התאונה יהיה זהה - הן לעקרת בית והן לאדם עובד שנפגע מחוץ למקום עבודתו. הקשר למקום העבודה לא נראה לנו צודק ואמתי. נראה לנו, שאדם שנפגע מחוץ למקום עבודתו, צריך לתת לו כפי שאנו בותנים בסעיף 2 לגבי מבוטח אחר, וזה גם הסכום הזהה לגימלה הניתנת לאדם שאיבד את מלוא השתכרותו.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: זה לא נראה היה לנו, גם בקריאה מוקדמת. לכן קבענו 25% וזה זהה לגימלה.

ש. קרמר: הכוונה שלנו היא רק כדי להרוויב. הכוונה היא להבטיח הכנסה בתקופה של 90 יום. לכן, אנו אומרים, שאנו מבטיחים הכנסה. אנחנו לא מבטיחים רמת חיים אלא הכנסה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הסעיף ב ת ק ב ל.

ש. קרמר: אנחנו מבקשים יומיים להתייעץ עם שר העבודה, על מנת שזאת תהיה הסתייגות של הממשלה. בנושא זה לא גיבשנו את העמדה.

190.ז

קפיטקובסקי: מבוטח על פי כל חיקוק כמשמעותו בסעיף 127 נג, תקנון של קופת גמל, חוזה עבודה או תקנון של קרן ביטוח או פנסיה בעד תקופה של אי כשר בעבודה או לתיפקוד מטעמי בריאות, לא יהיה זכאי לגימלה לפי פרק זה לגבי התקופה שבה הוא זכאי לתשלום כאמור.

א. ברק: אני מציע, שבסעיף 190. ז . אחרי המלים "הסכם קבוצי כמשמעותו בסעיף 127 נג" ייאמר: "או הסדר קבוצי אחר". לכל מוסדות ההסתדרות יש חוקת עבודה, שאינה הסכם קבוצי. לכן, אם לא נכניס את המלים האלה, אם הם יקבלו דמי מחלה או פשה אחר, הם יקבלו פעם נוספת. לכן יש להוסיף את המלים "או הסדר קבוצי אחר".

היו"ר ש.ארבלי-אלמוזלינו: יימחקו המלים "בעד תקופת אי פנסיה".
יתוסף: "או הסדר קבוצי אחר" - אחרי המלים
"בסעיף 127 נג".

ב. מואב: אם הוא ביטח את כל העובדים במקום העבודה
שלו, האם זה נכלל בהסכם הקבוצי או הסדר קבוצי? זה נכלל.
אני שואל על מעביד קטן, שיש לו מספר
מצומצם של עובדים והוא מבטח אותם.

קפיטקובסקי: אינני בטוח איך יפרשו את זה, כי מצד
אחד זה ביטוח פרטי, ומצד שני זה נעשה
לפי הסדר קבוצי. אם מעביד עשה ביטוח לעובדים בלי שהם ביקשו ממנו,
אז זה ביטוח פרטי. אם זה לא כלול בהסכם קבוצי ולא בהסדר קבוצי,
זה לא חל על כך.

2.

י. מאיר: בסעיף 157 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן
(3ד) יבוא: "(4ד) מבוטח לפי פרק ג' 2'
ישולמו בעדו דמי ביטוח נפגעי תאונות".

ההוראות הן לפי סוגי הביטוחים לפרק ג'.
עכשו, יתווסף מבוטח לפי פרק 2 וישולמו לו דמי ביטוח נפגעי תאונות.
ש. קרמר: לענין הצעת חוק זאת, אני מבקש, אם אפשר,
לא לסכם סופית.

3.

י. מאיר: בסעיף 161(ג) לחוק העיקרי, במקום
" (ג) או (ד) " יבוא " (ג), (ד) או (4ד) ".
אנחנו מתקנים את לוח י' ומכניסים פרט
5 נפגעי תאונות ודמי הביטוח הם 0,2% מההכנסה ומהשכר. 0,21% משלם
המעביד, אבל מבכה מהעובד 0,1%.

היו"ר ש.ארבלי-אלמוזלינו: יש כאלה הפורשים, מטעמים שונים, פרישה
מוקדמת, כגון שוטרים הפורשים פרישה
מוקדמת, והם מתקימים מהפנסיה. הם אינם עובדים ואינם עצמאים. מה
דינם? היום, כאשר שוטר הפנסיה, משלם 300 ל"י ביטוח לאומי, ואילו
כאשר עבד והשתכר יותר שילם מאה ל"י. האם זאת ההקלה אשר ניתנת
לפנסיונר?

י. מאיר: כאן נמצאים במצב אנומלי כשמדובר
בשוטרים, שנתנו להם תנאים מיוחדים כאשר
הם משרתים במסורה. לוא היה מדובר בעובד - הפער היה יותר קטן. כאן,
ניתנו הטבות מיוחדות לשוטרים, וכתוצאה מההטבות האלה אשר פגו בעת
שהוא חדל להיות שוטר - מורגש הפער.

ר. רוטר: יש בעיה עם איש צבע קבע, שהשתחרר בגיל
45 ואינו עובד וגם חייב לשלם מהפנסיה שלו
כלא שכיר ולא עצמאי כל עוד איננו נכה שהחוק פוטר אותו מתשלום דמי
ביטוח. יש אנשים, שצברו כספים ובגיל 45 החליטו לפרוש ולא לעבוד.

היו"ר ש.ארבלי-אלמוזלינו: אל תקלו ראש בנושא זה, שאדם משלם פי
שלושה, לאחר שהוא פרש. הבעיה היא בעיה,
ואתם חייבים פעם לתת לה תשובה. הבעיה קיימת וצריך לתת לה תשובה.

.4

בסעיף 167(א) לחוק העיקרי, במקום " (1ד) או (2ד) " יבוא " (1ד), (2ד) או (4ד) " .

י. מאיר :

אנחנו מגדילים בהתאם להוראת סעיף זה גם את הבסיס של תשלום דמי ביטוח למקסימום.

.5

בסעיף 169 לחוק העיקרי -
(1) בסעיף קטן (ג) במקום " (1ד) ו (2ד) " יבוא

י. מאיר :

" (1ד) ו - (4ד) "

(2) אחרי סעיף קטן (ז) יבוא: " (ח) מבוטחת לפי פרק ג' 2 שהיא עקרת בית או אלמנה כאמור בסעיף 9, לא תשלם דמי ביטוח לפי סעיף 157(4ד) " .

אנחנו מכניסים גם את (1ד) לתקופה שאדם משוחרר מתשלום דמי ביטוח.

אני מבין שבסעיף 7 היו חילוקי דעות, והוועדה

עומדת על 1980.

כזכור לכם, שר העבודה הסתייג והציע, שהתאריך יהיה 1.4.1979. אנחנו מבקשים מהוועדה ללכת

א. ברק :

לקראתנו בענין זה. המוסד לביטוח לאומי לא גמר עוד לעכל את נושא ביטוח בריאות. אם רוצים באמת, שזה יבוצע, אנו מבקשים מהוועדה ללכת לקראתנו בנושא זה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו : אין ספק, אני רוצה להתחשב בפנייתו של שר העבודה. אבל, לא עד תום התקופה שהוא הציע. אני סבורה, שאילוא המוסד לביטוח לאומי היה מתאמץ, היה יכול להעריך תוך תקופה של שנה. אבל, אם בכל זאת אומרים, שצריכים להעריך, למרות שהתוספת הזאת של החוק באה להשלים את כל החוק של ביטוח נכות, בכל זאת הנימוק הוא נימוק רציני וצריך לקחת אותו בחשבון. אנחנו מעונינים לקבל חוק, אשר המוסד לביטוח לאומי יהיה ערוך לבצעו.

לכן, אני מוכנה ללכת לפשרה בענין הזה, ואני חושבת, שפניית שר העבודה ונכונותו יחד עם הממשלה כלה ללכת לקראתנו בקבלת החוק, דאוויה לכן, שנגלה גמישות לגבי הזמן הדרוש.

אני מציעה, שנסכם, שניתנת לביטוח הלאומי חצי שנה נוספת, וזה יהיה באמצע שנת הכספים, ז"א יתחילו מאוקטובר. אני מבקשת לקבל את זה כך, ואני נביא את זה כך לכנסת.

ר. רוטר : הזכירו כאן, שלענין סעיף 6 הגביה שלנו מכל הקבוצה של הלא שכירים, מבוטסת על

הכנסה שנתית. להתחיל לגבות שיעור אחד ממחצית ראשונה ושיעור אחר ממחצית שניה - זה קשה מאד.

לכן, אני מציע שנשאיר את התחולה המקורית כפי שזה מובא בנוסח הכחול, וזה יתן עתודה קטנה. אקטואר המוסד העריך את הווק הזה בפרומיל אחד. אם אנחנו הולכים על השיעור המלא, ועוד מוסיפים גביה חצי שנה למפרע, אז יהיו 30-30 מליון ל"י מזומנים לראשון לאוקטובר, ואז יש לנו מבחינת הביטוח הפיננסי של הענין הזה, מצב לא רע. אז אנו גם עושים סידור מבחינת המוסד, אשר יאפשר לנו לחיות. לכן, לפחות תורידו מאתנו את המצב הבלתי אפשרי לחלק את השנה ל-2.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אתה זוכר את עמדת ההסתדרות, אשר הציעה בכלל לשחרר את השכירים מתשלום, והציעה שהמעביד ישלם את כל הביטוח. לא קיבלנו את העמדה הזאת. עכשו, מכאן ללכת ולהטיל עוד חצי שנה על העובדים, שהם ישלמו את זה - זה מרחיק לכת. אני מציג לך את ההצעה אשר מציע ר. רוטר.

אני מציג לך את הצעת הפשרה, אשר

אני הצעתי.

ר. רוטר: לא נוכל לעמוד בזה, מבחינת הגביה. אם את רוצה שנדחה את זה ליולי 1979 - בבקשה. את פנקסי המיקדמות לעצמאים, אנו מוציאים בסביבת יוני-יולי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: לקבל חוק, שיכנס לתקף בעוד שנתיים - זה אבסורד.

ר. רוטר: מבחינת העול הכספי, הנוסח הכחול אומר שיתחילו לשלם באפריל 78. בזה את לא משנה. אנחנו רק נתפשר במחצית שנה לגבי תחולת הזכויות. פה, מה שגובים, זה מכסה את המבוטח. זה לא ביטוח נכות, צריך לצבור כסף. יש בעיה לחלק שנה ל-2 לצורך גביה מאלה שאינם שכירים. אנחנו מציעים שתקבלי את ההצעה שנדחה את זה ל-79 ואז תהיה סימטריה בין תחולת התשלומים והתקבולים. אם את רוצה את הקדמת הזכויות, צריך לדאוג שהענף הזה לא יפשוט את הרגל.

א. ברק: אולי צריך הוראות בקשר לגביה כדי להקל.

ר. רוטר: אולי לגבי לא שכירים ולא עצמאים, במקום 2 פרומיל מאמצע השנה, יהיה פרומיל מתחילת השנה.

א. ברק: אני מציע לנסח סעיף המסמין את השר להתקין הוראות שעה לגבי שנה ראשונה, כדי להקל על הגביה ללא שכירים. הכוונה היא שלא ישלמו יותר, אלא אותו דבר, אבל לשנות את צורת התשלום, אם זה מתחילת השנה או מאמצע השנה וכדומה. צריך להתקין תקנות, שיאפשרו גמישות לגבי לא שכירים, שישלמו אותו סכום, רק חשכניקה תהיה כזאת, שזה יקל על הגביה.

ר. רוטר: דחיה ל-79 לא מתקבלת על ידי הוועדה. הוועדה מוכנה להתפשר על כך שהזכויות יהיו לראשונה בראשון לאוקטובר. לגבי שכירים, הבעיה משנית. לגבי לא שכירים, שהשומה השנתית מהווה בסיס לגביה, זה קושי עצום, וזה מחייב אותנו לגלגל 300,000 תשלומים ופנקסים פעמיים בשנה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מציג לך את האפשרות ששר העבודה יתקין תקנות לגבי שנת 78 לגבי לא שכירים ז"א שר העבודה יוציא הוראות מיוחדות לענין זה.

א. כפלאוי: החוק יחול מאוקטובר 78 והסעיף אשר יסמין את שר העבודה להתקין תקנות, יחול מאפריל 78.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: בהחלט. זה הסיכום שהתקבל. אישרנו את התוספת כפי שהציע א. ברק, ששר העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות משלימות ומיוחדות לגבי לא שכירים לגבי שנת הכספים 1978/79, ותחולת הסעיף מ-1 באפריל 1978.

ש. קרמר: האוצר, בהיותו חבר הוועדה הציבורית, כבר אז ביקש, שהחוק לא יופעל לפני שנת 80 על מנת לתת לדברים להתיצב ולהתגבש, ואחר כך רק להשלים את הבעיה של 90 יום. היו לחצים שונים במשך התקופה הזאת של הדיונים בהצעת החוק. היתה גם שביבת אקדמאים. במשך הזמן, מאחר והאוצר הסתייג מהצעת החוק כלה, אבל קבע וארטיה מתונה יותר במדה והחוק יתקבל - מצאנו לנכון לבוא עם הצעה יותר מצומצמת לגבי החוק, וההסתייגויות לא היו סתם כדי להסתייג, אלא כדי שבאמת יפעילו את זה לאט ובהדרגה. לכן, אמרנו גם "לרבות עקרת-בית", ז"א אמרנו להצטמצם קדם בדרגות הקריטיות.

בהמשך אמרנו, שבשלב ראשון ניקח את העיקרון של הבטחת הכנסה מינימום לתקופה הזאת של 90 יום, ואז אין מה להפריד בין עובד ועקרת בית. אחר כך, גם השלמנו את זה בתאריך מאוחר יותר של החוק.

כיון שהדברים האלה, מבחינת המשלה, נמצאים עדיין בדיון, אני מבקש מהוועדה לא לסכם את הדיון בהצעת החוק ולהמתין יומיים-שלושה עד שבסכם דעה מגובשת לגבי הצעת חוק זו.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלצנו: הוועדה סיימה את עבודתה בחוק, פרט לסעיף הגדרת תאונה, שהוועדה אישרה את הנוסח אשר הופיע בהצעה הכחולה, ופנתה לשר המשפטים בבקשה שהוא לא יכלול תוספת שהוא מציע - "למעט תאונת דרכים" - מאחר והנושא הזה מוצא את ביטויו בסעיף 90. והיה ושר המשפטים בכל זאת יעמוד על דעתו, נחזור לסעיף זה ביום שני ובכריע בענין זה.

בשלב זה, זאת דעתה של הוועדה, יחד עם הפניה אל שר המשפטים, ואנו מקווים שהוא יסיר את הצעתו. בכל היתר, הוועדה סיימה את עבודתה ואנו מתכוונים להביא את ההצעה לקריאה שניה ושלישית בשבוע הבא.

לאוצר היה מספיק זמן, הנושא איננו חדש בשביל האוצר. היה לו מספיק זמן להתייעץ. אינני מוצאת לנכון לעכב את העבודה בגלל זה.

אני מבקשת להוסיף שתי הצעות להצעת החוק של הביטוח הלאומי: 1. לענין לוח ב' היתה הסכמה בוועדה, שאנו נהפוך את הסכומים שישנם, לשיעורים מהשכר הממוצע במשק. לזאת, אנו מציעים להוסיף לסעיף 11ג, לאותו סעיף שישנו: להפעיל את סעיף 11ג במגמה לשמור על הרמה בלוח ב' ולא לתת לו להשחק כל ימות השנה.

2. קראתי לפני כמה זמן את פניית הפנס"ל של המוסד לביטוח לאומי, ובודאי יש לך תמיכה של שר העבודה, על הצרך בהגדלת הקיצבאות אשר משתלמות ע"י הביטוח הלאומי. לא יתכן, בתקופה של אינפלציה כזאת והעלאות שכר שניתנו גם לקבוצות מסוימות ביד רחבה, לא יתכן שאנחנו לגבי קבוצות המקבלות את הקיצבאות מביטוח לאומי לא נעשה את החישוב של הממוצע במשק, ארבע פעמים בשנה.

ועדת השרים לענייני שכר שקלה, ואחר כך חזרה בה. ועדת העבודה, כאשר דנה בנושא הזה של הש"ס החליטה, והעברנו את החלטתנו זאת לשרים הנוגעים בדבר ולמוסד לביטוח לאומי, ובה נאמר, שאנו מאמצים את ההמלצה של ועדת השרים לענייני רווחה, והעידוכון ייעשה אותה לשלושה חדשים.

אני הגשתי הצעת חוק לפני יותר מחדשיים, והיא עברה את כל השלבים המקובלים. ובכך, הנושא איננו חדש. אני חושבת, שיש צרך והכרח לכלול את התיקון הזה כאן בהצעת החוק הזאת.

בענין משמר הכנסת, קיבלנו את הצעת היועץ המשפטי של הוועדה, שצריך לבדוק את זה.

אני גם מוכנה לוותר, בענין הגדרת עובד, כאשר כתוב "לרבות בן משפחה" ובתוך ההגדרה הזאת האשה אינה כלולה. חשבתי, שיש מקום לתקן. תשומת-לב הביטוח הלאומי ניתנה לנקודה הזאת, ולאחר בדיקה אני מבקשת שמר רוטר יודיע לנו מה הם חושבים לעשות. לכן, עכשו אני מוותרת על זה, ולא אכניס את זה לחוק בשלב זה.

ש. קרמר:

לגבי עידכון שכר ממוצע, הממשלה טרם דנה וגיבשה עמדה בענין זה. החלטת שרים לעניני רווחה, היתה אך ורק לגבי קבוצות נחשלות וקבוצות מצוקה, ואלה שכבות שאנו קובעים לגביהם רמת הכנסה איזה שהיא ומבטיחים את רמת ההכנסה, אבל לא לגבי תשלומים אוניברסליים. זה כרוך בהוצאה גדולה.

ברגע שדנים בנושא נפגעי תאונות, אני לא מבין איך אפשר לאמר שזה לא נושא חדש. אני מבקש לראות בזה נושא חדש. הממשלה צריכה לגבש את עמדתה בענין זה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: זה לא נושא חדש. אני לא מוכנה לקבל את הטעון הזה. זה לא יעלה לאוצר מליארד ל"י.

ש. קרמר:

לאוצר יש התנגדות מפורשת לשינוי ההגדרה.

ר. רוטר:

מדובר עדיין בעידכון פעם אחת בשנה. אבל, עידכון יותר עדכני, ז"א החשבון פעם בשנה יהיה התאמה יותר אמיתית לקראת ראשון לאפריל.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: ההצעה אומרת, שהעידכון יהיה באפריל, אבל יקח בחשבון את שלושה החדשים הראשונים.

י. אליאסוף:

בסעיף 1 במקום "ל-6 חדשים" יבוא "לשלושה חדשים".

תיקון סעיף 12 : במקום "הסכום הנקוב בלוח ב'" יבוא "הסכום המתקבל לפי אחוזים בשכר הממוצע כאמור בלוח ב'".

הוראות סעיף 11ג יחולו גם על האחוזים המתקבלים לפי השכר הממוצע בלוח ב' בשינויים המחויבים.

מוצע כאן להחליף את לוח ב' בתור השמאלי ייכתב "אחוזים מהשכר הממוצע"....

אם הוועדה מקבלת זאת, היא צריכה לתת תאריך תחולה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: עכשו, כאשר יעדכנו את השכר הממוצע במסק, יילקחו בחשבון שלושה החדשים האחרונים. הסעיפים יחולו משנת הכספים 77/78.

אנו מאשרים את הכוונה. הכוונה היא, שעכשו בחישוב שיהיה מתחילת שנת הכספים הבאה, יילקחו בחשבון שלושה החדשים האחרונים לפני אפריל. לגבי סעיף 12, כאשר אנו אומרים שזה 1% מהשכר הממוצע במסק, הכוונה היא גם להצמדה.

קפיטקובסקי: השכר הממוצע שייקבע ל-77/78 ייקבע כבר לפי העיקרון הזה.

ש. קרמר:

אני מבקש לראות בזה נושא חדש. אני מבקש, שהממשלה תקבל ארכה לדון בהצעת תיקון כזאת בנפרד, בזמן הדרוש, כדי להכריע בענין זה. לא צריך להזכיר כמה זמן לקח לוועדת שרים לעניני רווחה לעדכן לגבי שכבות נחשלות. פה מדובר בעשרות מליוני ל"י ולא צריך להחפז ולהחליט בענין זה. לא נראה לי, שזה מתאים לתקופה, ולא נראה לי שזה נכון להחליט כך. הממשלה רוצה זמן כדי לדון ולגבש את עמדתה בענין זה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אנחנו לא רואים בזה נושא חדש. זאת החלטתה של הוועדה. אנחנו מבקשים לבסח את זה בהתאם ולהכין את הצעת החוק לקריאה שניה ושלישית.

6. חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס') תשל"ז-1977 - הצעת חוק א. הרליץ

- א. הרליץ:
כאשר קיבלנו את התיקון מס' 21 לחוק ביטוח - זכויות מתנדבים, לא היה בהיר לנו כיצד יישום החוק הזה ייראה בשטח. לאור הנסיון של השנה, נתקלנו בשתי בעיות:
1. הגדרת "מתנדב". החוק מעולם לא הגדיר לנו מהו מתנדב, והתעוררה שאלה אם ההגדרה היא רק זאת הכתובה כאן, ז"א העושה למען זולתו שלא על מנת לקבל שכר, האם אדם העושה למען משפחתו מזוהה בזה.
אני מציעה להוסיף: "למעט בן משפחתו", ולהגדיר אחר כך בהגדרות מי הוא בן משפחה.
2. התיקון השני הוא קצת יותר משמעותי; החוק אמר, שבנוסף למשרדי הממשלה והמוסדות הלאומיים, גם ארגונים יכולים להחשב כמפנים מתנדבים לצורך החוק הזה על פי צו של שר העבודה.
חרף התנגדותה של יו"ר הוועדה לא הגדרנו אז מה זה ארגון מתנדב, והשארנו את זה פתוח.
נשאלת השאלה, האם המחוקק התכוון לבטח כל גוף המתארגן יחד ותהיבה מטרותיו אשר תהיבה? תאורטית, יכול החוק הזה לכסות קבוצה אנרכיסטית הרוצה להפיל את ממשלת ישראל.
תנועת האשה הדתית היא תנועה וולנטרית העושה למען הציבור. אני מאמינה, שחברותיה בימים אלה עוסקות גם בבחירות. הן עוסקות בהתנדבות במסע הבחירות, והמחוקק בודאי לא רצה לכסות פעילות מסוג זה, אלא כאשר המתנדבת עוזרת לילד שעון טיפוח.
לכן, אני מציעה לעשות כאן דבר והיפוכו; גם להקשות וגם להקל. להקשות בזה, שנגדיר מה זה גוף וולנטרי.
אני מציעה לאמר: גוף שאושר לכך ע"י המוסד לפי תנאים, כללים ומבחנים שנקבעו או ייקבעו בתקנות ובאישור ועדת העבודה.
לדעתי, זה צריך להיות גוף, שיש לו מטרה לאומית מוכרת. היתי ממליצה, שבתקנות האלה ייאמר, שהגופים האלה צריך שייבדקו מעת לעת כדי לראות אם הם עדיין צמודים למטרה כפי שהם הגדירו עצמם.
אחרי שהתקנות האלה יתקבלו, לא תצטרך הוועדה לאשר כל גוף, אלא המוסד לביטוח לאומי יכיר בהתאם לתקנות שיתקבלו. אני בעד זה, שהתקנות תהינה קפדניות ומפורטות, וע"י זה תהיה גם אפשרות לפסול גופים. צריך להביא בחשבון שהביורוקרטיה של גופים וולנטריים, זה דבר מסובך.
שתי ההגדרות האלה הן מחויבות המציאות, אם אנו רוצים שלא ישתמשו בחוק הזה לרעה.
היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: יש סעיף הגדרה של מתנדב, בחוק העיקרי.
- א. כפלאווי:
באים כאן להחליף את הפיסקה 1 מתוך 108 ולאחר התיקון, ייאמר כך: "מתנדב" - מי שפעל בהתנדבות שלא בשכר למען זולתו למעט בן-משפחתו על פי הפניה מאת משרד ממשלתי, המוסד, רשות מקומית, ההסתדרות הציונית העולמית, הסוכנות היהודית לארץ ישראל או גוף ציבורי אחר שאושר לכך...
י. בארי:
התיקון תואם אתנו. אנחנו עובדים בשיתוף פעולה הדוק עם המרכז לשרותי התנדבות לגבי יישום החוק, ונוכחנו לדעת, מנסיון השנה האחרונה, שללא התיקון אנו עומדים במצבים מאד רגישים, שלא התכוון אליהם המחוקק.
כדי למנוע אי-בהירות, מוטב שהדברים יהיו חד-משמעיים.

א. כפלאווי: לענין "הפניה", השאלה אם נבדק שזה יהיה "מראש".

י. בארי: "הפניה" זה רק ל-1. הדברים הספונטניים מופיעים בסעיפים אחרים של הגדרות. לכן, זה לא החלה מוקדמת לגבי האחרים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: בן משפחה, העוזר לקרוב משפחה, לפי הצעתכם לא ייחשב כמתנדב. אינני יודעת מדוע אתם מציעים את זה. אילוא היה בא אדם זר לעזור לאיש, ונפגע - זכויותיו הן כמתנדב שנפגע. כאשר בן משפחה, נניח נכדה הולכת לסב לספל בו ולעזור לו, וכל זה קורה - לפי הצעתכם לא מגיע לה.

הלא מוטב לשלוח בן משפחה, שיעזור לסב. מדוע להוציא את זה מהכלל? למה? הלא בן המשפחה גם כן מתנדב. יוצא, שאי אפשר להפנות אנשים כאלה, מתנדבים, לבני משפחה כדי לעזור להם, אלא תמיד יפנו אדם זר. ז"א, מתנדב מהמשפחה ילך לעזור לאדם ממשפחה אחרת, ומתנדב זר יעזור לבן משפחתו של זה.

אני מתארת לי מה השיקולים. אם אתם מסכימים עם הטעון שלי, מדוע צריך להוציא את בן המשפחה מהכלל הזה? אם הוא הופנה ע"י גוף מתנדב לספל - מדוע להוציא אותו מהכלל?

י. בארי: הגוף המתנדב אינו מפנה בני משפחה לספל בבני משפחתם. הכנסנו את זה, משום שמשרד עושה היום פעולות של ועדי בתים. כשאדם צעיר עוזר להורה זקן לעבור את הכביש, יש פניה של משרד הסעד שאינה פניה מאיש לאיש; היא פניה לציבור, שבמובן מסויים היה חשש שזה יכול להקרא כהפניה לעניינים שלנו.

א. הרליץ: משרד הסעד, במחלקה לעבודה קהילתית, אומר לאנשים בשכונות ובשיכונים: אתם צריכים לארגן לכם ועד בית". האנשים עושים להם ועד בית, כי העובד הקהילתי אומר, שצריכים לעשות את זה. הם עושים בזה עבודה טובה, אבל אנשים עושים את זה למטרה של חיייהם הם. משרד הסעד מפעיל עכשו אנשים אשר הולכים ממשפחה למשפחה, ובין השאר, הם פונים לאם המשפחה ואומרים לה: "אנחנו נראה לך משחקים יפים, כדי שתוכלי לשחק יותר טוב עם הילדים." ז"א, מופיע בשכונה עובד והוא מלמד את האם לשחק עם ילדיה. האם הזאת יכולה לראות את עצמה כמופנית ע"י משרד הסעד. עושים את זה אנשים של האוניברסיטה, והאמהות האלה אומרות שגם הן רוצות שפרופסור מהאוניברסיטה יעסיק אותן כדי שיוכלו לשחק עם הילדים. זה מסביר את היחס המעוות בין האזרח לממסד.

י. אליאסוף: נניח, איש משרד הסעד בא לשכונה ואומר לאדם שיארגן קבוצה שתשחק כדורגל, ובאותה קבוצה נמצא גם בנו ש מי שיארגן את הקבוצה. האם זה יוצא מהכלל?

א. הרליץ: זה לא. הבעיה שהם מעוררים היא, שמא אנשים ינצלו לרעה את החוק הזה.

י. ז'. אמיר: אני מקווה, שהם כבר ינצלו את החוק הזה ויבינו שמגיע להם הזכות הזאת. אמרנו, שצריכה להיות הפניה ע"י איזה שהוא גוף. אם יש תנועת צופים והשילו על בן ללכת לשכונה מסוימת לעשות איזה שהיא פעולה. בשכונה הזאת נמצאים ההורים שלו, הוא עלה לקומה שלישית ורצה להתרים את הוריו, וקרה לו משהו. זה כן מכוסה, כי זה למטרה לאומית. אם כן, זה מסובך.

י. בארי: בוועדי הבתים, הבעיות האלה עלו. לא רצינו להכניס כאן "הפניה בכתב", כי אז היינו פוגעים במספר רב של מתנדבים העובדים בקבוצות קטנות, כאשר הרשת מתפרשת ולא תמיד אפשר לדרוש הפניה בכתב.

נתקלנו בבעיות אלה, עכשו, עם משרד הסעד, וזה הגיע למצבים כמו לדוגמא: אם ועד הבית יקיים אספה של דיירים, ועקרת הבית תמזוג כוס תה ויישפכו מים חמים, היא תחשב כמתנדבת כי לא נוכל אחות לעסוק בזה.

אין כוונתנו להוציא אנשים כגון אם הילד נמצא בבית"ס וההורה בוועד ההורים - אז לא משנה שגם ילדו שט. במקרה זה, חלה עליו ההתנדבות. אבל, אם הוא מלמד אותו לרכב על אפניים וכו' - זה לא חל.

ברגע שזה יחס דו-צדדי מקביל בין בני משפחה - זה לא חל, כי אלה יחסי משפחה לכל דבר.

א. ברק: יש הגיון לאמר, שמי שהולך לעזור לבני משפחתו, לא יכול להיות מתנדב. זה נראה מוזר. אם נכד עוזר לסב, זה לא התנדבות. אבל, אם אתם רוצים להוציא את זה מהזוק, אפשר להכניס את זה בתקנות. אולי אפשר להרחיב את הסמכות ולאמר, שאפשר גם להגדיר מה זה "זולתו"; אפשר לאמר, שעזרה לבן משפחה, זה לא מטרה לאומית.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: בתקנות נכתוב את המטרות, ואז תהיה מטרה ציבורית לאומית, ואולי נמצא משהו שיהיה תשובה, ולא בצורה של למעט טוטאלית.

אני מציעה, שלא נכלול "למעט בני משפחה", אבל, ב"הפניה" נכתוב: הפניה מוקדמת למטרות שיש בהן לתועלת לאומית ציבורית...

א. ברק: אפשר לחזק את הסעיף של תקנות, ואפשר לפתור את הניסוח. נקבל עקרונית, שהבעיה הזאת תבוא על פתרונה בתקנות. בתוך הגדרת "הפניה" ננסח כך כפי שזה מתבקש מהדיון.

ש. גוברמן: הבעיה היא מי זה אותו "זולתו" ואת זה צריכים לפתור. רוצים לאמר, שפעולה בהתנדבות שלא בשכר, ע"י בני משפחה, אינה נכללת בזה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אתה לא יכול לפסול בני משפחה באפן טוטאלי. נקבע איזה מבחנים; את מי להוציא מבני המשפחה ואת מי לא להוציא מהכלל הזה.

א. ברק: אנחנו נחזק את הגדרת ההפניה כך שבתקנות יהיה ברור מה זה "זולתו".

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מציעה, שברוח הדברים של מר ברק, תנסחו את הסעיף או התוספת.

לגבי הגוף הציבורי שייקבע בצו, יקבע שר העבודה באישור ועדת העבודה של הכנסת.

במקום זה, מציע ח"כ א. הרליץ, שיאמר, שהתנאים לכך ייקבעו בתקנות, והמוסד לביטוח לאומי יכיר על פי הכללים.

היום, הסמכות שיש לוועדת העבודה לאשר צו להכרה בגופים מסוימים, את הסמכות הזאת באים להוציא. לעומת זה, המבחנים והכללים יאושרו ע"י ועדת העבודה.

יש רשימות של גופים, שהם מאושרים ע"י ועדה פרלמנטרית. הכללים שהיו חסרים, ייקבעו ע"י הוועדה, והשר יקבע את הכללים באישור הוועדה.

א. הרליץ: אני חושבת, שהוועדה הנכבדה והיו"ר צריכים לרדת לאפיים ומהותם של גופים וולנטריים, וועדת העבודה שהיא כל כך עמוסה, לא תרצה להיות צואר הבקבוק שלפניה יעמדו בתור גופים וולנטריים. פקידים בזרוע המבצעת בממשלה מקבלים שכר בשביל זה. תפקיד הוועדה לקבוע את הכללים והעקרונות, ואנשי המוסד לביטוח לאומי צריכים להכיר בגופים האלה. אני לא רואה, שחברי-כנסת מסוגלים לשבת כאן עם אגודה לטובת העיוורים וכו'.

לכן, אני מציעה לכם לקבל את מה שמוצע כאן, שוועדת העבודה תקבע את הקריטריונים, והפקידות הבכירה של המוסד לביטוח לאומי תדאג אחר כך לביצוע. ועדת העבודה לא יכולה לקחת על עצמה ביצוע החוק הזה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: כאשר יש צווים ותקנות לפני הוועדה, הם מיד עומדים לסדר היום, תוך שבוע ימים. אין בכוונת ועדת העבודה לבוא לעסוק בביצוע ולחקור ולתחקר ארגונים. כאשר השר קובע בצו רשימה - מביאים את זה.

י. בארי: נדמה לי שיש ביקורת מספיק חמורה ותקיפה. נשקיע הרבה מאמץ, נעשה מערכת כללים ותקנות, והוועדה תבדוק אותם, ונצא בזמן הקרוב עם מערכת שתהיה ממש מוגדרת, כך שכל מה שישאר לכם לבדוק הוא האם זה עונה על הקריטריונים ואז הוא מקבל את האישור.

א. כפלאוי: לפי הנוסח הקיים היום, אין צורך לא במבחנים ולא בכללים, להכיר בגופים אלה.

מאיר: בקונסטרוקציה המשפטית, מפריע לי שהשר יקבע כללים באישור הוועדה, ואחר כך הוועדה תאשר. הוועדה לא יכולה לבצע תקנות. אפשרי אולי, ששר העבודה ולא המוסד לביטוח לאומי, אבל בודאי לא הוועדה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אם כך, שר העבודה יקבע בצו, ז"א: "...שאישר השר לפי הכללים והמבחנים שנקבעו בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת."

אני מבקשת להכין את הנוסח לקריאה

ראשונה.

הישיבה נבעלה בשעה 14.30